

Diempolder en Diembos (A9)

1 Algemene gegevens

Nummer	A9
Naam gebied	Diempolder en Diembos
Regio Natuurbeheerplan 2020	Amstel, Gooi & Vecht
Gemeenten	Amsterdam, Gooise Meren, Diemen
Overige wettelijke en beleidsmatige gebiedsbeschermingsregimes relevant voor natuur	<ul style="list-style-type: none"> • geen
Gebruik / Functie	Natuur, recreatie
Oppervlakte NNN	337 hectare
Eigendom / beheer	Vooral Staatsbosbeheer (Diembos), en Groengebied Amstelland

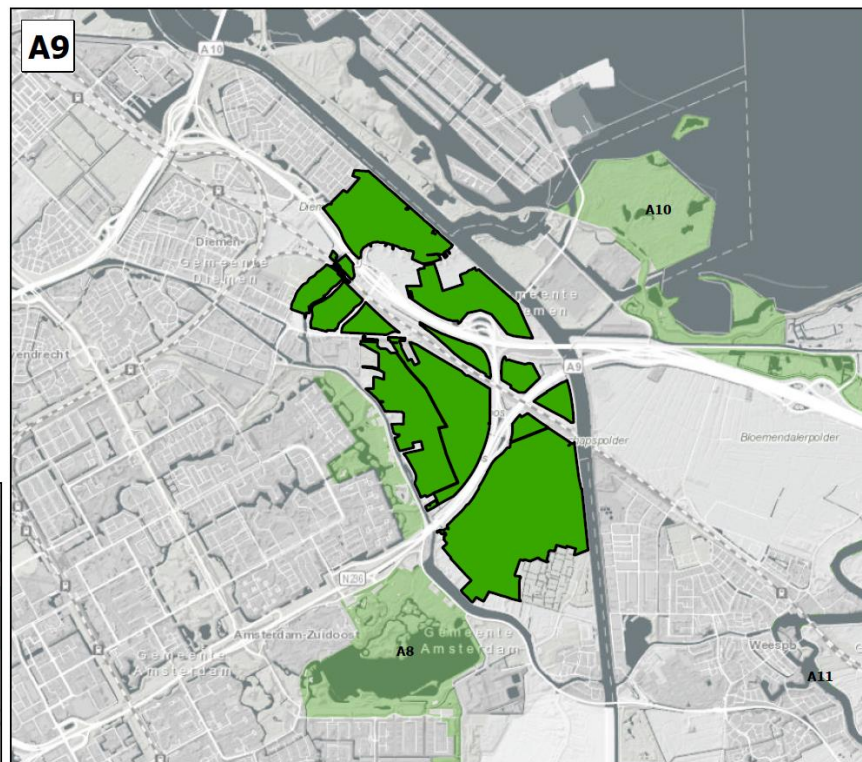
2 Oppervlakte en samenhang NNN

Diempolder en Diembos is een tussen Diemen en Amsterdam Zuidoost in het westen en het Amsterdam-Rijnkanaal in het oosten gelegen NNN-gebied dat uit verschillende delen bestaat, die gescheiden zijn door de rijkswegen A1 en A9 en een spoorlijn. In totaal betreft het acht door infrastructuur gescheiden delen. Ten noorden van de A9 liggen aan weerszijden van rivier De Diemen de graslandgebieden Diempolder en Overdiemen. Overdiemen bestaat uit kleine bospercelen en graslanden. Ten westen en zuiden van knooppunt Diemen (rijkswegen A1/A9) ligt het Diembos. Dit wordt in tweeën gedeeld door de rijksweg A9. Het deel ten noordwesten van de A9 bestaat voornamelijk uit bos (Diembos en Telegraafbos) terwijl het deel ten zuidoosten van de A9 (Gemeenschapspolder) deels uit grasland en deels uit moerasbos bestaat. Verder liggen er binnen het 'interieur' van het knooppunt enkele bospercelen. De totale **oppervlakte** van het NNN-gebied bedraagt bijna 340 ha. Het NNN-gebied als geheel vertoont ondanks de vele doorsnijdingen onderlinge **samenhang** door het voorkomen van dezelfde biotopen (bos, moeras, grasland en water) op korte afstand, waaronder de recent aangelegde natuur- en recreatiegebieden in en rond de Metropoolregio Amsterdam. Op enkele plaatsen onder A9 en A1 zijn faunapassages en onderdoorgangen aanwezig. Diempolder en Diembos grenzen in het westen aan het stadspark Bijlmerweide (onderdeel van NNN-gebied A8), maar zijn daarvan gescheiden door rivier De Gaasp, de Weespertrekvaart en de provinciale weg.

Figuur 1: Ligging NNN-gebied Diempolder en Diemberbos en omliggende NNN-gebieden inclusief nummer. Voor een overzicht van de natuurgebeertypen wordt verwezen naar het Natuurbeheerplan.

**Diempolder en
Diemberbos**

■ NNN-gebied
■ Overige NNN

3 Landschapsecologische karakteristiek

Ontstaansgeschiedenis

Diempolder en Diembos maken deel uit van het veenrivierenlandschap, gevormd door de veenrivieren Gaasp en Diem. Een groot deel van de Diempolder en het Diembos was tot voor enkele decennia overwegend graslandgebied met, ondanks de doorsnijding door infrastructuur toch nog een goede weidevogelstand. In de jaren '90 van de vorige eeuw zijn veel percelen als onderdeel van het Groengebied Amstelland ingericht als recreatiegebied met beplanting, moeraszones en fiets- en ruiterspaden.

Abiotische en ruimtelijke karakteristiek

In het grootste van het gebied bestaat de bodem uit **veengronden**. In de bodem zijn nog oude veeneiken aanwezig die op sommige plekken aan de oppervlakte komen. Langs de Diem bestaat de bodem daarentegen uit **klei op veen**, een bodemtype dat in dit deel van Nederland niet veel voorkomt. Dit gebied is een aardkundig waardevolle laaglandrivier. Het bos in de Gemeenschapspolder ten zuidoosten van de A9 ontwikkelt zich tot moerasbos, gelegen rond een moeraskern met waterpartijen, rietzomen en drasse graslanden. Daarnaast bestaat de Gemeenschapspolder uit open extensieve graslanden. Over het algemeen ondervindt het gebied een aanzienlijk aantal verstoringen vanwege de doorsnijding van wegen en spoorlijnen en de op veel plaatsen paden die door recreanten benut worden. Aan weerszijden van de rivier de Diem liggen nog restanten van open grasgebieden die zijn aangewezen als weidevogelleefgebied.

Huidig gebruik

De meeste bossen in het gebied worden intensief door recreanten gebruikt, onder andere als speelbos, en worden doorsneden door (soms verharde) paden. In het Diembos bevindt zich een grote ligweide. Het bos in de Gemeenschapspolder ten zuidoosten van de A9 heeft een meer natuurlijke functie. De graslanden aan weerszijden van rivier de Diemen en ook het zuidelijk deel van de Gemeenschapspolder worden beheerd als molenbiotop en graslandgebied voor weidevogels.

Kernkwaliteiten

Op basis van het voorgaande worden in Diempolder en Diembos de volgende ecologische kernkwaliteiten onderscheiden, die de basis vormen voor het behoud van biodiversiteit die (inter)nationaal en/of regionaal van belang is:

- Besloten bos- en parklandschap met recreatief gebruik
- Open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels

4 Natuurwaarden

De natuurwaarden, zowel actueel als potentieel, zijn hierna beschreven aan de hand van de kernkwaliteiten van het gebied.

Kernkwaliteit: Besloten bos- en parklandschap met recreatief gebruik

Actuele natuurwaarden

De aaneengesloten bosstructuren zijn nog relatief jong en deels ook eenvormig en kennen een tamelijk intensief recreatief medegebruik. Daarbuiten wordt het gebied deels gekenmerkt van een kleinschalige afwisseling van bos, bosranden en opener terrein waar eveneens recreatief medegebruik plaatsvindt. Buiten de bossen is actueel nog geen sprake van specifieke natuurwaarden of soortgroepen, maar bestaat de kwaliteit vooral uit het samenhangende groene karakter en de kleinschalige afwisseling (**Multifunctionele natuur**). Deze kwaliteit vormt de basis voor zowel natuurbehoud als recreatie in het gehele gebied. In de bossen is ondanks de geringe leeftijd al sprake van een redelijke dichtheid aan **bos- en/of struweelvogels**, met onder andere appelvink en matkop. De laatste jaren broeden in het gebied een aantal blauwborsten. Af en toe worden rietmoerasvogels als roerdomp en baardman waargenomen. Ook van andere soortengroepen betreft het voornamelijk algemeen voorkomende soorten.

Kenmerkend voor het gebied is vooral de **ringslang**, die hier één van de grootste populaties in Nederland vormt. Diempolder en Diembos vormen het zwaartepunt binnen een groter gebied waar de soort voorkomt (onder andere Diempark en Diemervijfhoek (A10)). De soort komt ook voor in de aangrenzende Bijlmerweide (A8). De verspreiding sluit aan op de populaties in het Utrechtse plassegebied en ook in het Amsterdamse Bos bevindt zich een populatie. Ook de **rugstreeppad** en meerdere soorten **vleermuizen** komen voor. In het moerasgebied van de Gemeenschapspolder komt de **waterspitsmuis** en **ringslang** voor.

Potentiële natuurwaarden

Met toenemende ouderdom en variatie hebben de bossen de potentie om zich te ontwikkelen tot natuurlijk bos van het type **N14.02 Hoog- en laagveenbos** (op de natste veengronden) en **N14.03 Haagbeuken- en essenbos**, in samenhang met de bijbehorende algemene natuurwaarden zoals varens en bosvogels. Ook voor **moeras- en rietvogels** zijn er bij een gericht beheer potenties voor verdere ontwikkeling.

Kernkwaliteit: Open landschap met extensieve graslanden

Actuele natuurwaarden

In de rivier de Diem, aangewezen als **N04.02 Zoete plas**, komen diverse vissoorten voor, waaronder snoek, rivierdonderpad, kleine modderkruiper en paling. In de graslanden, met name aan weerszijden van rivier de Diem en in het weidevogelgebied van de Gemeenschapspolder komen kleine populaties **weidevogels** voor in de aanwezige extensieve graslanden (**N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland**). Recent heeft hier de kleine plevier gebroed, maar dit kan voor

deze pioniersoort als een tijdelijke situatie worden aangemerkt. Ook in andere delen met open grasland komen weidevogels voor, met name het zuidelijk deel van de Gemeenschapspolder. Door de tamelijk geringe omvang van de graslandgebieden en diverse verstoringsbronnen is de weidevogeldichtheid hier niet zo hoog als in de topgebieden in de provincie, maar vanwege de landelijke kwetsbaarheid van deze soortgroep zijn de gebieden zeker beschermenswaardig.

Potentiële natuurwaarden

De dichtheid aan weidevogels in de Gemeenschapspolder is redelijk, maar er wordt niet verwacht dat een grote kwaliteitsimpuls naar een ideale weidevogelpopulatie mogelijk is, omdat het gebied op zichzelf te klein is en door de omliggende beplanting. Een verbetering is wel mogelijk voor flora en fauna van sloten en slootkanten in het weidegebied en de grasstrook ten westen van het Diemberbos, waarbij de laatste positief kan bijdragen aan de insectenpopulatie.

5 Abiotische en ruimtelijke condities

In tabel 1 zijn de kernkwaliteiten en bijbehorende actuele en potentiële natuurwaarden weergegeven in relatie tot de voor deze waarden relevante abiotische en ruimtelijke condities. De condities zijn gelijk voor actuele en potentiële natuurwaarden en daarom niet afzonderlijk weergegeven. Deze tabel geeft daarmee inzicht in de aspecten waarmee rekening dient te worden gehouden in het ecologisch onderzoek naar de mogelijke (significante) gevolgen van een plan of project in het NNN.

Tabel 1: Actuele en potentiële natuurwaarden in relatie tot de vereiste abiotische en ruimtelijke condities ('X')

	Vereiste abiotische condities										Vereiste ruimtelijke condities						
	Veenbodem	Relatief voedselarme onbemeste bodem	Oude bodem (ongestoord)	Buffercapaciteit bodem / water	(Micro) reliëf	Windwerking	Stabiel hoog (grond)waterpeil	Peil- en/of overstromingsdynamiek	Basenrijke en/of brakke kwel	Goede (grond- en oppervlakte)waterkwaliteit	Bestaand water- en / of verkavelingspatroon	Cultuurhistorisch element	Openheid	Beslotenheid	Rust (beperkte menselijke aanwezigheid)	Stilte	Donkerte
Besloten bos- en parklandschap met recreatief gebruik																	
N14.02 Hoog- en laagveenbos	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-	-	X	-	-	-
N14.03 Haagbeuken- en essenbos	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-	X	-	-	-	-
Bos- en/of struweelvogels	X	X	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-	X	-	-	-	-
Moeras- en rietvogels	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X	X	-	X	-	X	X	-
Vleermuizen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	X	X	-	X	X	X	X	X
Waterspitsmuis	-	-	-	X	X	-	X	-	-	X	X	-	X	-	X	X	X
Rugstreeppad	-	-	-	-	X	-	X	-	-	X	X	-	-	X	-	-	-
Ringslang	-	-	-	-	X	-	X	-	-	-	X	-	X	-	X	X	-
Open landschap met extensieve graslanden																	
N04.02 Zoete plas	-	-	-	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-	X	X	X
N05.01 Moeras	-	X	-	X	-	X	X	-	-	X	X	-	X	-	X	X	X
N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland	X	X	-	-	-	-	X	-	-	-	X	-	X	-	X	X	-
Weidevogels	X	X	-	-	-	-	X	-	-	-	X	-	X	-	X	X	-

6 Vervangbaarheid

De betekenis van Diempolder en Diembos voor de ringslang is groot en deze waarde is moeilijk elders te vervangen. De weidevogelgebieden vormen het restant van een eertijds uitgestrekt veenweidegebied van de Diempolder en Gemeenschapspolder met tot voor enkele decennia grotere populaties weidevogels. De restanten zijn moeilijk vervangbaar. Dit geldt in sterkere mate voor de moerasjes en oeverlanden en de graslanden aan weerszijden van rivier de Diem, omdat het hier aardkundig waardevolle drechtvaaggronden betreft. De natuurwaarden in de rest van het gebied zijn op korte tot middellange (bospercelen en moerasgebied) vervangbaar.